

čana. V prvi razred višjih pedagoških šol v letu 1927/28. bodo sprejeti učitelji na podlagi razpisa. Dovoljeval se jim bo za časa študija dveletni dopust, brez pravice na službene prejemke. Finančni odbor je že sprejel proračun in s tem tudi to odredbo o Višjih ped. šolah.

— **Poverjenike Slovenske šolske Matice** iz okrajev: Litija, Konjice, Sevnica, Maribor mesto, in Dolnja Lendava, nujno prosim, da mi čimprej pošljete članske sezname za leto 1926. Knjižice so stavljenе, naklade jim pa vsled manjkajočih seznamov ne moremo določiti. Prosim ponovno, pošljite mi sezname z obratno pošto! Na članarino počakam lahko do 1. marca. — **Pavel Plesničar**, blagajnik Slov. Matice, Ljubljana, Komenskega ulica 8.

— **Jubilej učiteljskega društva Lužičkih Srbov**, Koncem leta 1926. so proslavljali v Budišinu 40-letnico »Slobodnog udruženja katoličkih učitelja srpske Lužice«. Pred 40 leti 16. septembra 1885. leta, se je zbralo v vasi Hreščicah 7 srbskih učiteljev, ki so sklenili ustanoviti srbsko učiteljsko društvo. V začetku so sodelovali katoliški in evangelijski učitelji, a zadnji, razen malih izjem, niso pristopili k društvu, ki se je moralo nato omejiti le na katoličane. Ustanovljeno je bilo: »Katoliško učiteljsko udruženje v kraljevini Saški«, ki je imelo svoj prvi občni zbor 19. novembra 1890. leta. Na jubilejnim sestanku je podal učitelj Ševček lep pregled društvenega delovanja vseh 40 let.

— **G. inž. Lupša**, znani raziskovalec južno-azijskih pokrajin, mi je obljubil, da pride proti zmerni odškodnini predavati je seniški mladini o svojih doživljajih. Škoda bi bila, da je samo jeseniška mladež tako srečna, da poslušata taka predavanja. Zato naj tudi druge šole povabijo g. inženirja v mladinski krog, tako, da bo imenovani napravil turnejo po Gorenjski. Pooblaščen sem, da sprejemam povabila, nakar jih predložim g. inž. Lupši, ki bi svoja predavanja v kratkem pričel izvrševati. Skioptikon za projiciranje slik je na razpolago v Radovljici. Odškodnina zelo zmerna. Prosim za odziv. — **Pibrovec**, Jeseniče.

— **Člani okrajnega učiteljskega društva za srez Litija** se naprošajo, da pošljejo pristopne izjave najkasneje do 20. februarja t. l. upraviteljsvu šole v Litiji in nakažejo članarino za mesec januar in februar društvenemu blagajniku g. Rostoharju v Litiji. Kdor ne pošlje do 20. t. m. izjave, se črta v imeniku in se mu ukine pošiljanje listov.

Tajnica.

— **Družabni sestanek ljubljanskega učiteljskega društva** se je vršil 5. svečana 1927. Ob do ločeni uri se je zbralo v restavraciji »Ljubljanskega dvora« okrog 80 tovarišev in tovarišic. Razvila se je prav priprosta in animirana zabava. Ad hoc sestavljeni kvartet nas je presenetil s svojimi umetnimi in narodnimi pesmicami. S kratko napitnico se je zahvalil za zaupanje, ki mu ga je izkazalo ljubljansko učiteljsvo, novi društveni predsednik tov. Vilko Mazi. Mlade tovarišice so pa navrale s svojim zabavnim nastopom 262 Din za Učit. konvikt. Pozdravljamo take sestanke, ker so prepotrebni v svrhu medsebojnega spoznavanja in utrditve stanovske edinosti.

— **Potovanje učiteljskega društva v Prago in Varšavo**. Na eni zadnjih sej izvršnega odbora UJU v Beogradu je bilo sklenjeno, da se priredi v aprilu učiteljska ekskurzija po Češkem in Poljskem. Delegat izvršnega odbora so se že javili tozadevno pri češkem in poljskem poslaniku, kjer so bili zelo ljubezno sprejeti. Oba poslanika sta obljubila iti izvršnemu odboru tozadevno na roko. Na tej ekskurziji naj bi se tudi vodila pogajanja o ustanovitvi »Unije slovanskih učiteljskih društev«. To idejo so prvi začeli propagirati Poljaki in predlagali že dvakrat konferenco slovanskih učiteljev v Beogradu; sedaj pa bo ta ideja morda vendarle realizirana. Podrobnosti o ekskurziji bodo javljene pozneje.

— **Na občnem zboru ljubljanskega učiteljskega društva** dne 5. februarja 1927 je bil sprejet predlog tov. Repovža, da se ustanovi v Ljubljani učiteljski zbor, ki bo nastopal le ob družabnih veseljih in žalostnih prilikah. Pozivamo tovarišice pevke in tovariše pevce, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri tem zboru, da se javijo na naslov: **Mirko Dermelj**, učitelj na Gluhonemnici v Ljubljani.

— **Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru** sprejme 15. marca 1927 praktično šolo (vaje) za enoletno praktično šolo. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola, telesna sposobnost. Sprejemajo se kmetijski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktičanti dobivajo stanovanje in hrano v zavodu brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1927/28. kot redni učenci kakor tudi pri podelitvi brezplačnih mest za redne učence v slučaju ubožnosti. Bivši praktičanti so potem navadno najboljši redni učenci. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek 5 + 20 = 25 dinarjev) za sprejem praktikanov je pošiljati direkčiji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 1. marca 1927 s sledečimi prilozami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o navedeni ubožnosti, v slučaju ubožnosti tudi 5. premoženjski izkaz ali spričevalo ubožnosti. Sprejem ali odklonitev se naznanj pisмено, še potrebna pojasnila daje direkčija. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa.

Direktor Andrej Zmavec.

— **Zrebanje števil III. književne tombole Jugoslovenske Matice** je, kakor smo že ponovno poročali, preloženo in se vrši nepreklicno po sledečem redu: 4. in 11. marca za ambe, 18. marca za terne, 25. marca in 1. aprila za terne in kvaterne, 8. aprila za kvaterne in činkvine, 15. aprila za činkvine in 22. aprila za tombole. Tombolske tablice se do 2. marca t. l. prodajajo pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji.

— **Povišice**, Izvršni odbor UJU bo g. prosvetnemu ministru oddal postavko, naj se izplačujejo povišice od dneva zapadlosti in ne od dneva, ko je podpisan ukaz, kakor sta v zadnjem času nepovoljno rešila to zadevo Državni svet in Glavna kontrola.

III. Zabavni večer „Grafike“ na pustno soboto v Kazini

— **Vaša dobra znanka** iz predvojnih časov je ržena kava. Danes jo dobite v vsaki trgovini. ZIKA ji je ime.

— **Zdravstveni nasvet**. Če Vam je zdravnik prepovedal kavo, pijte ZIKO! Zika, pripravljena z dobrim mlekom, nadomesti najfinejšo pravo kavo.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

— **Nadzorniki niso v »Edinstvu«**. Iz seznama poverjenstva UJU — Ljubljana je bilo črtanih le troje nadzornikov, ostali so še vsi člani Udruženja Jugoslovenskega učiteljskega. Nasprotniki stanovske enotnosti in sloge se torej s tem samo hvalijo in hočejo delati reklamo. Seveda je tako izrabljanje vse obsodbe vredno.

— **»Konkretna dejstva in stvarne pridobitve«** bi radi videli naši prijatelji okrog »Edinstva« zdaj po enoletnem delovanju zastopnikov nove stanovske politike. Takih dejstev ni lahko navesti tako, da bi jih umeli celo ljudje, ki vse negirajo že a priori. Zato je škoda izgubljati besedi. Morda bodo ti naši prijatelji umeli vsaj to, da so še vsi na tistih mestih, kjer so bili lani ob tem času in da bi bil marsikateri izmed njih danes drugje, ko bi se ga ne bilo ščitilo. To je eno. Druga pridobitev je pa to, da so vsi računi točno poravnani — seveda tisti, ki datirajo iz »nove vlade« — dasi se ni članarina zvišala niti za paro. Tretja pridobitev — pa bolj žalostna, to je res — je ta, da imamo šele sedaj jasno sliko, kako je gospodarsko stanje iz prejšnje dobe. So pa še druge pridobitve, o katerih še izpregovorimo. — i.

— **Kjer ni ideje, tam ni osebnost**. To se opazi tudi v zadnji številki »Edinstva«. Tov. Dimnika imenuje samo 13-krat (li ni to nesrečna številka?), tov. Mencina pa 12-krat. In to je še ena izmed bolj usmerjenih številki proti prejšnjim. Same osebnosti! — i.

— **Če poide tako dalje**, bomo utonili v samih tožbah, jadicuje zadnje »Edinstvo«. To pač res ni razveseljiva perspektiva za bodočnost lista, ki se je komaj rodil. Dovelj žalostno, da se tovariši spozabljajo in poslužujejo takih sredstev, ki jih mora sodišče prijeti kot kaznjiva. — i.

Učiteljski pravnik.

— **§ 100% položajna plača II./5. skupine**. V 10. številki »Učit. Tovarisa« je bila objavljena na 2. strani zelo važna razsodba Državnega sveta Br. 26.855 od 25. avgusta 1926, ki določa, da traja začasna učiteljska služba do položajnega usposobljenostnega izpita in da pripada 100% položajna plača II./5. skupine od dneva, ko je bila učitelju (ici) priznana stalnost, kar je tudi v skladu s čl. 44. urad. zakona. — Ministrstvo prosvete je izdalo z ozirom na gornjo razsodbo Državnega sveta odlok, s katerim je ustpostavilo rešenja s 100% položajno plačo, če je imel učitelj na dan razvrstitve (1. septembra 1923) usposobljenostni izpit, a ne še 3 let službe. Po razglasitvi razsodbe Državnega sveta je pričelo priznavati ministrstvo prosvete stalnost in obnem polno II./5. skupino z dnevom po položajnem praktičnem izpitu. V letu 1925. in 1926. so morali tovariši (ice) zaprositi po 3 letih zač. službe najprej za stalnost in šele ko jim je bila ta priznana, za priznanje II./4. skupine položajne plače. Ker se je postavila Glavna kontrola in pozneje tudi Državni svet na stališče, da pripada položajna plača višje skupine v smislu čl. 106. urad. zak. od dneva podpisa odloka in ne od dneva dospelosti, kar bi pa bilo edino pravilno, je moral marsikateri tovariš (ica) vrniti včasih ogromne preužitke, ki jih je prejel na višji skupini II./4. za čas od dospelosti do podpisa odloka in je v tem času užival le 60% položajno plačo II./5. skupine. Prizadetim tovarišem (cam) svetujemo, naj zaprosijo naknadno na podlagi čl. 44. urad. zakona za priznanje 100% položajne plače od dneva priznane stalnosti. Prošnji je priklopiti overovljen prepis uverenja o priznani stalnosti. Z ozirom na čl. 44. urad. zakona je prošnja v smislu čl. 128. urad. zakona koleka prosta.

— **§ Kolekovanje prošenj za položajne plače**. V zadnjem »Učit. Tovarisa« navedena okrožnica S. br. 4059/3 od 19. novembra 1926 se nanaša na ljubljansko oblast. Štev. tozadevnega razpisa za mariborsko oblast nam ni znana.

Učiteljski pevski zbor.

— **pev. Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani**. Veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom z dne 24. januarja 1927 U. br. 1605, potrdil pravila pevskega zbora, zato se je vršil dne 2. februarja 1927 ob priliki pevskega tečaja ustanovni občni zbor. Pevski zbor je bil do sedaj integralen del Društva učit. glasbe. S tem dnem pa se je spoznavno z omenjenim društvom osamosvojil. V odbor so bili izvoljeni: prof. Marko Bajuk za predsednika, tov. Vilko Jurko za podpredsednika, v odbor pa: tov. Sežun Andro, Dermelj Mirko, Zupanič Drago, tovarišici Nina Deklevova, Zora Rakova, tov. Grčar Tit, Knez Rudolf, Cander Dacorin, Jovan Maks, Primožič Ivan. Kot namestnici pa tovarišici: Ivana Klemenčičeva in Štefanija Šubertova. — Zbor bo priredil v kratkem nekaj koncertov po deželi, v jeseni pa velik vokalni koncert v Ljubljani.

— **pev. Ljubljansko učiteljsko društvo** je na svojem zborovanju dne 5. februarja 1927 enoglasno sklenilo, da pristopi kot ustanovnik Pevskega zbora učit. UJU Ljubljana z enkratnim zneskom 500 Din. Vsi člani pristopijo kot podporniki z mesečnim prispevkom 1 Din, začevši od 1. jan. 1927. Tovariši pevci in tovarišice pevke vstopijo v zbor. (Prijava sprejema Mirko Dermelj,

učitelj na Gluhonemnici v Ljubljani do 20. t. m.). Odbor se članstvu za naklonjenost prav iskreno zahvaljuje. Naj bi našli idealni sklepi odmev po vsej Sloveniji in zboru omogočili in olajšali vzvišeno stremljenje, pri katerem ga hipno ovira le finančna stran. Odbor.

Naša gospodarska organizacija.

— **g. Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani**. V mesecu januarju sem prejel sledeča darila odnosno članarino: Vladimir Požar iz Radeč 10 Din, Josip in Justina Trobiš iz Bučke 22 Din, Hans Loser iz Grčaric 10 Din, Josip Sigmund iz Starega brega 10 Din, učiteljsvo deške osn. šole Trbovlje-Vode 178 Din, Štefanija Sojer, Fara vas pri Kočevju 10 Din, učiteljsvo na Uncu 160 Din, učiteljsvo v Komendi 50 Din, učiteljsvo na Vinici 50 Din, Slavko Šarabon, Sv. Ana nad Tržičem 10 Din, učiteljsvo I. deške osnovne šole v Ljubljani 10230 Din, neimenovani 1000 Din, Fran Ločniškar, Turjak 10 Din, Josip Kobal iz Ljubljane 20 Din najdenine, Mirko Pretnar, sreski šolski referent v Ljubljani, podaril delež Učit. tiskarne z dividendo 33 Din 75 p., skupaj 1676 Din 5 p. — Josip Kobal, blagajnik.

Naša društvena zborovanja.

Ustanovitev dveh novih sreskih društev UJU: za Šmarje-Rogatec in Radovljico.

— **Brežiško-sevniško društvo v taboru deklarirane stanovske politike**. — **Od dne do dne se bolj kaže neuspeh umetnega razdiranja stanovske sloge in edinstva in propada nakana napraviti čimvečjo zmedo v naših stanovskih vrstah, da bi s tem preprečili uspešno delo poverjenstva.**

Vabila

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** zboruje dne 19. februarja 1927 ob 13. uri v Metliki. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika, 2. Predavanje: Vaspitanje značaj »Gorskega vjenaca«, poroča tov. Zivojinović, 3. Društveni proračun, 4. Poročilo predsednika, 5. Ustanovitev prosvetnega odseka, 6. Slučajnosti. Kdor želi kosila, naj se javi pri tov. upravitelju v Metliki K. Barletu.

Odbor.

— **Učiteljski krožek za višnjegorski sodni okraj**. Svoje prvo zborovanje bomo imeli v sredo 16. februarja ob pol 10. uri v Stični. Dnevni red: 1. Pomen krožka in naš program, 2. Važnost zgodovinskega pouka z ozirom na vzgojni pomen zgodovine, Predavanje tov. ravnatelja Merviča iz Ribnice, 3. Slučajnosti. — Udeležimo se prvega sestanka vsi do zadnjega! Pevci in pevke, prinesite pesmarice s seboj! — S.

Poročila:

— **Občni zbor brežiško-sevniškega učiteljskega društva** se je vršil dne 5. februarja 1927 ob 10. uri v Brežicah. Navzočih je bilo 64 članov in članic.

Občni zbor je otvoril preds. namestnik Vadnjal s kratkim nagovorom. Pozdravil je zastopnike poverjenstva tov. Skušljica, člana ožjega sosveta Plavšaka in urednika Dimnika, predsednika krškega društva UJU tov. Vaniča. Kot gost je prisostvoval tudi tov. Černač iz krškega okraja.

Predsednik naznani, da je odstopil dosedanj predsednik tov. Voglar, zato vodi on zborovanje. Ker je bil pa navzoč, ga prosil, naj obravnava on dopise, ki so došli še pod njegovim predsedstvom.

Dopisi: 1. Dopis poverjenstva UJU zaradi reklamacij listov, da naj društva pošljejo članske sezname in sproti javijo vse izpremembe vsak mesec.

2. Dopis pov. UJU zaradi revizije, da delo počasi napreduje, ker se vodi natančno in hočejo revizorji vestno in točno, brez vsakih dvomov izvršiti delo. Tov. Čopič zahteva, da se poda revizijsko poročilo iz seje širjega sosveta. Predsednik ne ugodil želji.

3. Dopis pov. UJU zaradi nezasedenih učnih mest in učit. na razpoloženju.

4. Dopis pov. UJU v zadevi poseta članov ožjega sosveta pri društvenih zborovanjih. Članstvo dobi potom teh lahko najtočnejša pojasnila.

5. Dopis pov. UJU glede Zveze državnih nameščencev, da naj stavijo društva znesek za Zvezo v proračun in naj prično pobirati po 120 Din mesečno za Zvezo že s 1. januarjem t. l. naprej. — Interpelira tov. Zupan, da je društvo pri krajevem društvu državnih nameščencev, ki se je obrnilo s posebnim dopisom na Zvezo, a ni odgovora. Tov. Dimnik pojasni, da so društva po pravilih le potom pov. UJU lahko člani Zveze, glede odgovora bo pa interpeliral tov. Skušljica, ki je zastopnik pov. v Zvezi.

6. Dopis »Dobrim srcem!«, ki ga tov. Voglar priporoča, komur sredstva dopuščajo.

7. Dopis pov. UJU v zadevi projekta šolskega zakona. Tov. Dimnik pojasni, da je zadeva še vedno aktualna in celo rujevna, ker se dela na projektu tudi s strani poslancev.

8. Dopis nadzornika tov. Dronovška, da naj članstvo prilaga znamke, kadar želi odgovora na privatna pisma, ker ta preveč obremenjujejo poedince pri obili korespondenci.

9. Dopis tov. Elize Kukovčeve, ki je bila neosnovano žaljena, ko je prišla

na zadnje zborovanje kot gost predavati. (Isto se je dogodilo sedaj članom ožjega sosveta, kar si pač dotičniki ne morejo šteti v čast. Pa bodi pozabljeno!)

10. Dopisa pov. UJU glede pevskega zbora predsednik ni imel pri roki.

Tajniško poročilo je bilo dokaj kratko. Blagajniško poročilo je podal tovariš Voglar. Po pregledu računov je bil sprejet absolutorij.

Naš sedanji položaj. Predsednik Vadnjal prečita »Okrožnico obveznic«, ki je krožila med članstvom društva in je propagirala izstop iz UJU.

Obžalovati je, da se je hotelo na članstvo vplivati z gotovimi podpisi oseb, katere stoji uradnim osebami blizu in se je podpis teh oseb na okrožnico podrtavalo. Vendar tudi to ni zaleglo in so večinoma oni, ki so okrožnico podpisali, ostali doma. Prav so imeli, da so na ta način pokazali, da se ne dajo terorizirati. Sedaj je teror strit in jim je prosta pot nazaj, ker so bile ovržene vse trditve iz »Okrožnice-obveznic« kot neosnovane.

Struja »edinašev« se je na to točko dnevnega reda skrbno pripravljala. Vsi podpisani so se morali obvezati, da pristopijo k organizaciji »Edinstvo«. Edinaši pa so se bili navzočnosti zastopnikov poverjenstva, zato so z dopisnico obvestili pov., da navzočnost zastopnikov ne more ničesar več izpremeniti — prestop društva v »Edinstvo« je že sklenjena stvar. Bali so se resnice, ki bi jo iznesli zastopniki poverjenstva in objektivne sodbe članstva.

Vsled neparlamentarnega postopanja je prišlo do burnih scen, ker priglasičenim niso pustili do besede. Celo pov. tov. Skušljica se ni dovolilo govoriti, da bi branil neosnovane očitke proti njegovi osebi. Na splošno ogorčenje so bil edinaši prisiljeni popustiti. Iz bojazni, da bi katerega od podpisanih pod težo dokazov ne izgubili, so se odstranili iz zborovalne dvorane. Izmed 64 navzočih jih je odšlo 24, pozneje so se vrnili v dvorano štirje, tako da je ostalo v dvorani še 44 članov in članic.

Zborovanje se je sedaj nadaljevalo v pravnem tovarištvu.

Za predsednika je bil na predlog tov. Čopiča soglasno izvoljen pover. tovariš Skušljica, za zapisničarja pa tov. Reichsmann. Tov. predsednik konstatira, da so se kršila pravila — vršil se je teror nad drugomisljeniki. Za tem nas opozarja na referat tov. Vadnjala, ki podtika deklariranim komunistične ideje. Najprej so se posluževali nasprotniki nacionalnega momenta, za tem napredništva, potem svobodomiselstva, in ko to ni več vleklo, so se zahteli h komunizmu. A tudi to bomo znali odbiti.

Dokazali bomo, da smo v resnici napredni in svobodoljubni, da ljubimo našo ujedinjeno domovino nad vse in smo mi širitelji pravega edinstva. V dobrobit te ujedinjene domovine je morala priti celjska deklaracija, ki nas popelje po poti zakonitosti, poštenja in bratske ljubezni k resničnemu ujedinenju vsega našega stanu.

Tov. Čopič naglašajo podlost podtika nja komunizma, posebno še, ako se ve, kakšne posledice ima lahko tako sumničenje za državnega uradnika. Višek podlosti je, ako se komunizem in antidržavnost podtika srbskemu učiteljsvu, ki je s svojo albansko Golgato pokazalo svoje iskreno svobodoljubje in ljubezen do naroda. Naglašajo, da je na Hrvatskem vseobči pokret za ujedinenje učiteljskih vrst, med tem ko se pri nas skuša z vsemi silami in sredstvi razdirati.

Nadalje zavrača tov. Dimnik očitke in trditve, ki jih iznašajo novi smeri nasprotni tovariši. Padali so predsodki in